

Всеукраїнська науково-практична
конференція

**ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ:
ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА**

Матеріали конференції

Суми - 2008

УДК 373.001.895
ББК 74+65.9 (4 Укр.)-2
0-72

Рекомендовано до друку вченою радою СОШПО протокол №5 від 27.03.08 р.

Рецензенти:

Н.Н. Чайченко, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики початкової та природно-математичної освіти СОШПО.

Л.М. Артюшкіна, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи СОШПО.

Редакційна колегія:

В.Ф. Живодьор – ректор СОШПО, доцент, заслужений учитель України;

Т.Б. Тарасова – кандидат психологічних наук, доцент;

І.А. Медведєв – кандидат наук з державного управління, проректор з науково-методичної роботи СОШПО;

В.І. Кочубей – кандидат філософських наук, доцент;

І.О. Захарова – кандидат педагогічних наук, доцент.

Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 квітня 2008 року, м. Суми). - Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. - 420 с.

ISBN № 978-966-680-321-7

У збірнику представлені матеріали доповідей та повідомлень учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка», що відзеркалюють наукові, методичні та практичні результати наукових досліджень у галузі інновацій.

Конференція проводиться за ініціативою СОШПО з метою обговорення філософських, психологічних, педагогічних та управлінських проблем освітніх інновацій у контексті інформаційного розвитку суспільства.

ББК 74+65.9 (4 Укр.)-2
0-72

© СОШПО, 2008

СЕКЦІЯ №4
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ВИХОВАННІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Большукіна А.В. Використання інноваційних технологій у мовленнєвій освіті дітей дошкільного віку.....	290
Бурла А.О., Лисенко О.А. Застосування рухливих ігор на заняттях фізичного культуурою з молодшими школярами.....	291
Голубничка Ю.В. Формування національних цінностей, засобом історичного тексту.....	292
Гурець І.М. Використання нових досліджень у процесі формування понять типів темпераменту на уроках біології в учнів 9-х класів загальноосвітніх шкіл.....	294
Ємельянова А.Г. Обґрунтування необхідності здоров'язберігаючої діяльності в загальноосвітніх закладах.....	297
Каменецька Л.М. Методи вокального розвитку учнів старшого шкільного віку у процесі позашкільної роботи.....	302
Карюченко Д.М. Концептуальні засади використання інноваційних технологій у вихованні молодого покоління українців.....	307
Унгурян І.К., Комісарова С.М. Використання сучасних інноваційних технологій у вихованні підростаючого покоління.....	308
Паничок Т.Я. Основні аспекти ефективного статевого виховання у ФРН.....	311
Хартман О.Ю. Психолого-педагогічна взаємодія дошкільних навчальних закладів з родинами в умовах інноваційної навчально-виховної діяльності.....	317
Шевченко О.М. Інноваційні тенденції культурологічного підходу в професійній підготовці майбутніх музикантів-педагогів.....	320
Якименко П.В. Організаційно-педагогічні умови профорієнтаційної роботи в ЗОШ I-III ступенів.....	321

СЕКЦІЯ №5
ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА:
МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЯ

Блиствіт О.М. До проблеми побудови моделі сучасного вчителя.....	324
Воровка М.І., Петрученя Г.Г. Педагогічні умови вдосконалення культури управлінської діяльності майбутніх вчителів.....	325
Гальцова С.В. Готовність до роботи з дітьми, що мають вади розвитку, як аспект професійної підготовки педагогів.....	330
Гарасимів Ю.В. Підготовка майбутнього соціального педагога до здійснення корекційної роботи з агресивними підлітками.....	332
Єсьман І.В. Професійна підготовка майбутніх учителів до взаємодії з родинами учнів.....	333
Зосименко О.В. Організація проектної діяльності майбутніх педагогів у контексті інноваційних процесів в освіті.....	335

СЕКЦІЯ №5
ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА:
МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЯ

ДО ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ
МОДЕЛІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

О.М. Блістів

Підготовка вчителя для сучасної реформованої школи – це комплексна проблема, яка передбачає вирішення цілісної системи завдань, що стоять перед педагогічним ВНЗ. Головними її складовими є: а) створення науково-обґрунтованої моделі сучасного вчителя, який би відповідав меті та завданням реформованої школи; б) розробка професіограм вчителя-предметника; в) організація навчально-виховного процесу у ВНЗ на основі навчальних планів і програм, які б відповідали моделі сучасного вчителя; г) поліпшення системи вищої педагогічної освіти й самоосвіти з врахуванням досягнень інформаційно-комунікаційних технологій, психолого-педагогічних наук та практичних вимог середньої школи.

В українській педагогічній літературі останніх років до проблеми формування особистості сучасного вчителя звертались такі вчені, як Л.Губерський, М. Євтух, В. Журавський, І. Зязюн, В. Кремень, О. Сердюк, І.Надольний, В. Огнев'юк та інші. Однак, незважаючи на публікації цих та багатьох інших вчених, проблема залишається актуальною. В її структурі існують такі не достатньо досліджені питання, як загально-педагогічні проблеми особистості, особистість вчителя як ідеал і реальність, модернізація підготовки сучасного вчителя в педагогічному університеті, напрями та фактори формування особистісних характеристик вчителя в сучасних умовах.

Аналіз світових тенденцій у галузі професійно-педагогічної освіти засвідчує зростання вимог до педагогічного професіоналізму і особистих якостей вчителя. На думку вчених, основними проблемами, з якими зустрічатимуться вчителі у цьому тисячолітті, є:

- постійне ускладнення змісту освіти, гарантування високого рівня освітніх стандартів;
- самостійна постановка і вирішення творчих і дослідницьких завдань;
- ускладнення проблем виховання;
- безперервне оволодіння прогресивними технологіями навчання і виховання, новими досягненнями вітчизняного і зарубіжного досвіду;
- розв'язання складних професійно-педагогічних проблем, які вимагають інтеграції знань, практичних умінь і навичок із таких суміжних з педагогікою наук, як філософія, психологія, медицина, релігієзнавство, економіка, правознавство, кібернетика та ін.;
- робота в єдиному інформаційному середовищі, що передбачає раціональне використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі.

Усе це може здійснювати лише вчитель з високою професійною компетентністю, розвиненими творчими, дослідницькими здібностями, високим рівнем інтелігентності, духовно-морального потенціалу, конкурентноздатності, ерудованості тощо.

Дидактика вищої школи ще мало що зробила для цілісного реформування підготовки спеціалістів на базі нових принципів фундаментальності і варіативності, закладених в галузеві стандарти та технології навчання, розроблених на ідеях теорії навчальної діяльності, професійно орієнтованого, діяльнісного підходів до засвоєння змісту вищої освіти, проблемного та кредитно-модульного типів навчання.

Формування моделі сучасного вчителя, першочерговою складовою якої має стати висока професійно-педагогічна компетентність – необхідна запорука розвитку української освіти. Зауважимо, що цілі Болонського процесу, активним учасником якого є Україна, полягають у підвищенні конкурентоспроможності європейських педагогів, тобто готувати універсального вчителя. Вважаємо, що підготовці фахового педагога сприятиме постійне вдосконалення (відповідно до суспільних запитів) моделі сучасного вчителя як мети освітньої діяльності вищих педагогічних шкіл; організація навчального процесу відповідно до моделі сучасного вчителя.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КУЛЬТУРИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

М.І.Воровка, Г.Г.Петрученя

Аналіз зарубіжної та вітчизняної педагогічної та психологічної літератури показав, що проблема готовності до професійної діяльності розглядається у педагогічному, психологічному та акмеологічному контекстах, а саме явище готовності до професійної діяльності досліджується на різних рівнях.

Розглядаючи сутність названої категорії з позицій особистісного, функціонального та особистісно-діяльнісного підходів, ми відносимо професійну готовність педагогів до здійснення діяльності по управлінню педагогічним процесом до категорії особистісно-діяльнісного рівня.

У різні роки проблему діяльності з управління педагогічним процесом досліджували Є.Павлютенков [9], В.Крижко [9], Т.Сорочан [11], В.Сластьонін [10], В.Колпаков [6], Т.Шамова [14], А.Деркач [3] та ін.

Мета роботи полягає у визначенні умов удосконалення культури управлінської діяльності майбутніх учителів.

В існуючих спробах визначення педагогічної діяльності її нерідко пов'язують із професією та наголошують, що це особливий вид суспільно необхідної праці дорослої людини, спрямованої на підготовку підростаючого покоління до життя [12, 23].

За визначенням Н.Кузьміної, педагогічна професія – це така діяльність, в якій джерелом існування людини є володіння мистецтвом формування особистості іншої людини засобами свого предмету. На її думку, професіоналізм педагогічної діяльності полягає в тому, що педагог володіє мистецтвом формування у всього складу учнів та студентів готовності до продуктивного розв'язання завдань засобами свого фаху за визначений для навчально-виховного процесу час [7, 11].

Підготовка педагогічних та наукових кадрів, їх професійне вдосконалення – важлива умова модернізації освіти [1,с.70]. На думку А.Щербакова, показниками професіоналізму вчителя можна вважати наявність у його роботі таких ознак:

- уміння органічно поєднувати свою інформаційну функцію як викладача шкільного предмета з функціями прогнозування й управління процесом розумового розвитку та виховання особистості учня;

- творчого ставлення до своєї діяльності, до оволодіння вміннями та навичками вивчення педагогічного досвіду кращих учителів;

- уміння бачити в дитині не тільки об'єкт, але й суб'єкт дії, який особливо ставиться до оточення та власне діяльності, котру організовує вчитель, а також до особистості самого вчителя [15,с.128].

Аналізуючи функції педагога, Г.Хозяїнов [13,с.45] побудував оригінальну класифікацію “видів діяльності”, яка ґрунтується на одному з різновидів управлінської діяльності. Він вирізняє десять функцій учителя, коли розглядає педагогічну діяльність як таку, що спрямована на формування системи знань, умінь, навичок, і яка містить водночас мету розвитку та виховання особистості.

Професійно-педагогічна діяльність також є предметом пильної уваги вчених. Специфіка педагогічної діяльності схарактеризована у дисертаційному дослідженні Л.Добровольської [4], яка стверджує, що існують різні підходи (структурний, функціональний, динамічний, системний) до визначення сутності педагогічної діяльності. В усіх цих підходах є одна спільна ідея: така діяльність можлива лише у нерозривному зв'язку з активністю особистості.

У науці існують декілька підходів до визначення категорії “управління”, яка трактується як діяльність, як вплив однієї людини на іншу і як взаємодія суб'єктів.

Управління школою це:

- процес впливу на систему з метою переведення її в новий стан або для підтримки її в якомусь установленому режимі;

- цілеспрямована діяльність усіх суб'єктів, спрямована на забезпечення становлення, стабілізації, оптимального функціонування і розвитку школи;

- цілеспрямована й чітко скоординована робота вчителів і колегіальних органів школи та інших навчальних закладів, підприємств, установ і громадськості, що являють собою керівну систему з комплексного створення всіх умов, необхідних для досягнення кінцевої мети виховання і навчання школярів [9, 7].

Теоретичний аналіз літератури показує, що управлінська діяльність майбутніх педагогів пов'язана з виконанням різноманітних функцій, які повинен здійснювати керівник, тобто спеціалізованих видів управлінської діяльності, а саме:

- 1) інформаційно-аналітичну;
- 2) прогностичну;
- 3) організаційну;
- 4) виконавчу;
- 5) контрольню-оцінну;
- 6) діагностичну;
- 7) коригуюче-регуляторну.

Таке розуміння функцій управлінської діяльності педагога дозволяє виділити знання та уміння управління педагогічним процесом:

- збирати інформацію та обробляти її;
- прогнозувати, проектувати, аналізувати навчально-педагогічні ситуації;
- виділяти причини виникнення даної ситуації;
- визначати задачі по вирішенню проблеми;
- визначати критерії вирішення педагогічної ситуації;
- визначати шляхи досягнення задач та їх здійснення;
- оцінювати досягнутий результат;
- реагувати на зміни, вносити критерії в дії [14].

Не існує однозначних поглядів щодо визначення поняття “управлінська культура”. Так, на думку В.Сластеніна, управлінська культура – це міра і спосіб творчої самореалізації особистості керівника в різновидах управлінської діяльності, спрямованої на засвоєння, передачу та створення цінностей і технологій в управленні школою.

Управлінська культура не що інше як синтез психолого-педагогічних переконань та майстерності, загального розвитку та управлінсько-педагогічних якостей, управлінської етики та системи багатограних відносин.

Управлінська культура виникає і розвивається в процесі управлінсько-педагогічної діяльності як необхідної умови її здійснення.

Відповідно до цього, можна вважати, культура управлінської діяльності не що інше як ставлення фахівця до своєї діяльності, розуміння її сутності, своєї ролі та свого місця в управлінні педагогічним процесом закладу, характер управлінської підготовки, стиль управлінської діяльності, спілкування, поведінки, ставлення до самовдосконалення.

Культура управлінської діяльності є складовим компонентом професійно-педагогічної діяльності.

Для того, щоб визначити шляхи розвитку готовності до здійснення представленого виду управлінської діяльності, нами були виділені компоненти та рівні готовності, здійснена оцінка даних рівнів студентів II та III курсів заочного відділення Мелітопольського державного педагогічного університету, що навчаються за спеціальностями: географія, біологія, історія, українська та іноземна мова. Усього до опитування було залучено 140 студентів.

Спираючись на дослідження вчених нами було виділено рівні готовності до управлінської діяльності: найвищий, високий, середній, низький, найнищий. Кожен рівень характеризується компонентами готовності:

- мотиваційно-ціннісний включає позитивне ставлення не лише до обраного виду професійної діяльності, але й до діяльності по управлінню педагогічним процесом, потребу в успішному вирішенні управлінських задач, прагнення досягти успіху.

Важливо підкреслити, що однією з причин зниження рівня професіоналізму вчителя є відсутність у мотивації подальшого професійного зростання, а також його впевненості, що успіху можна досягти лише в інших галузях діяльності. Ми звертаємо на це увагу у зв'язку з тим, що у психолого-педагогічній літературі чітко сформульоване положення: основою професійно-педагогічної спрямованості особистості викладача є система її ціннісних орієнтацій щодо педагогічної діяльності, яка закріплена в професійно-ціннісних орієнтаціях. Формування інформаційно-теоретичного й діяльнісного компонентів педагогічної майстерності у багатьох випадках є похідними від рівня розвитку професійно-ціннісних орієнтацій особистості, що визначає її потребу в оволодінні педагогічною майстерністю [8, 18-19].

Професійно-педагогічна спрямованість, підкреслює В.Сластьонін, утворює каркас, який зміцнює та об'єднує в єдине ціле основні професійно значущі властивості особистості педагога [10, 7]. Тобто для успішної діяльності спеціаліста не достатньо лише високого рівню здібностей, розгалужених знань, професійних навичок, вмінь та значного досвіду. Важлива його особиста спрямованість, що відображає мотиви та переконання людини й характеризує її професійну готовність;

- когнітивний компонент, включає певний рівень теоретичних знань.

У цьому плані цікавим є погляд В.Зінченка, який стверджує, що "головним у перспективі розвитку освіти повинні стати живі знання, які не є опозицією науковим, програмним знанням. Навпаки, вони спираються на ці види знань, служать їх передумовою, і потім, живі знання відрізняються від мертвих тим, що вони не можуть бути засвоєні, вони повинні бути відтворені. Відтворені так, як відтворюється живий образ, живий рух, жива, а не мертва, механічна дія" [5, 12].

Ретроспективні або так звані "мертві" знання не сприяють підвищенню рівня компетентності тих, хто вчиться. Освітній процес у вищому освітньому закладі повинен бути спрямований на прищеплення вміння отримувати "живі знання", які є найбільш цінними у динамічно змінюваному світі [2];

- операційно-діяльнісний компонент, визначає рівень практичних умінь, готовність до творчого вирішення управлінських задач.

У процесі дослідження було розроблено серію питань і завдань. Індивідуальне опитування респондентів проводилось як у письмовій так і в усній формах.

Перша серія питань передбачала виявлення позитивної особистісної мотивації педагогів до майбутньої професійної діяльності і до діяльності по управлінню педагогічним процесом, виявлення потреби в успішному вирішенні управлінських задач.

Друга серія питань була спрямована на дослідження спектру теоретичних знань. Під спектром ми розуміємо наявність знань із різних областей наук – у першу чергу з педагогіки.

Третя серія питань і завдань використовувалась з метою визначення рівня сформованості у педагогів практичних умінь по управлінню педагогічним процесом, готовності до творчого рішення управлінських задач (операційно-діяльнісний компонент).

Результати кількісного аналізу відповідей студентів відображають особливості схарактеризованих компонентів готовності за п'ятирівневою системою. Отримані результати, щодо готовності майбутніх педагогів до здійснення діяльності по управлінню педагогічним процесом наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Рівні компонентів готовності майбутніх учителів до управління педагогічним процесом (%)

Компоненти Рівні	мотиваційно- ціннісний	когнітивний	операційно- діяльнісний
Найвищий	6,4	1,5	1
Високий	11,7	2,9	3,3
Середній	40,3	31,2	29,7
Низький	22,6	41,9	36,5
Найнищий	19	22,5	29,5

Наведені результати опитування дозволяють говорити про вдосконалення культури управлінської діяльності як про проблему професійної підготовки майбутніх вчителів. Значущість управлінських дій, особливо в ситуації управління навчання, виховання, вірогідність негативного результату (ігнорування оволодіння вмінням самоуправлінням своєї діяльності учнем) призводить до зниження упевненості молодого педагога у собі, своїх можливостях, до відмови від творчого виконання професійної діяльності.

Разом із тим результати дослідження показують недостатній рівень когнітивної та операційної готовності до діяльності по управлінню педагогічним процесом. Це підтверджує наше припущення про актуальність даної проблеми і необхідності подальшого її дослідження.

Вищезазначене свідчить про те, що професійна підготовка вчителів не може зводитися лише до знань чи вмінь. Мета навчання сьогодні – формування не людини освіченої, а людини культурної, яка володіє не стільки знаннями, вміннями та навичками, але й культурою їх формування, зміни, перетворення. Знання про шляхи реформування знань, уміння змінювати та оновлювати вміння, навички змін та переформування навичок – ось що вимагається від молоді людини в сучасній культурі.

Управлінська діяльність в освітніх закладах полягає у тім, що вона має широкі можливості для забезпечення єдності педагогічного, управлінського та

самоуправлінського процесів, що у свою чергу забезпечує підвищення результативності професійної підготовки.

Література:

1. Вища освіта в Україні: Навч. посібник / В.Г.Кремень, С.М.Ніколаєнко, М.Ф.Степко та ін. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
2. Дахин А.Н.. Компетентность и компетентность: сколько их у российских школьников? // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – №2. – С.42-47.
3. Деркач А.А. Акмеология: личностное и профессиональное развитие человека: В пяти томах. – М.: РАГС, 2000. – Т.2. – 536 с.
4. Добровольська Л.П. Фаховий відбір абітурієнтів педагогічного вузу: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2000. – 189 с.
5. Зинченко В.П. О целях и ценностях образования. // Педагогика. – 1997. – №5. – С. 3-16.
6. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
7. Кузьмина Н.В. Профессионализм деятельности преподавателя и мастера производственного обучения профтехучилища. / ВНИИ проф.-техн. образования. – М.: Высш. шк., 1989. – 169 с.
8. Никитина Н.Н., Железнякова О.М., Петухов М.А. Основы профессионально-педагогической деятельности. – М.: Мастерство, 2002. – 288 с.
9. Павлутенков Є.М., Крижко В.В. Основы управління школою. – Х.: Вид. група "Основа", 2006. – 176 с.
10. Сластенин В.А. Гуманистическая парадигма педагогического образования. // Магистр. – 1994. – № 6. – С. 3-8.
11. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика. Монографія. – Луганськ: Знання, 2005. – 384 с.
12. Творческая направленность деятельности педагога / Под ред. Ю.Н. Кулюткина, Г.С. Сухобской. – Л.: ЛГПИ, 1981. – 78 с.
13. Хозяинов Т.И. Педагогическое мастерство преподавателя. – М.: Высшая школа, 1988. – 168 с.
14. Шамова Т.И., Давыденко Т.М., Шибанова Г.Н. Управление образовательными системами. / Под. ред. Т.И. Шаповой. – М.: Академия, 2002. – 280 с.
15. Щербаков А.И. О подготовке студентов – будущих учителей к исследованию педагогических явлений // Психология труда и личности учителя. – Л., 1977. – С. 124-131.

ГОТОВНІСТЬ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ ВАДИ РОЗВИТКУ, ЯК АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ.

С.В. Гальцова

В історії кожного суспільства настає момент, коли важливо об'єктивно проаналізувати реальний стан справ і визначити оптимальні шляхи розвитку на

перспективу. Ось і в освіті, перехід від авторитарної парадигми до особистісно-орієнтованої, потребує аналізу накопиченого матеріалу і пошуку цінностей, які визначають професійну готовність вчителя до педагогічної діяльності в світлі ідей гуманістичної педагогіки. Порівнюючи традиційну і гуманістичну парадигму освіти, маємо можливість побачити різницю в відношенні до особистості, де з точки зору гуманістичної освіти, це – розуміння кожної особистості, де головна мета навчання – саморозвиток, самоудосконалення, а орієнтація навчання – на вирішення конкретних проблем, котрі стоять перед суспільством, людиною.

Демократизація освіти потребує переосмислення педагогом своєї ролі в навчально-виховному процесі, яка означає безперервний загальнокультурний і професійний розвиток. При цьому особливе значення має високий рівень професійної готовності педагога, здатний забезпечити організацію освітнього процесу в умовах різних педагогічних систем і різних педагогічних ситуацій. На сьогодні маємо говорити про професійну готовність педагога до роботи з різними дітьми, включаючи роботу з дітьми, що мають вади розвитку. Адже результати наукових досліджень доводять значимість такої готовності, зокрема, для розширення участі дітей з особливостями психофізичного розвитку в освітньому процесі (зокрема, в загальноосвітньому закладі). Професійна готовність педагога визначається такими психологічними якостями, як рефлексія, ідентифікація, емпатія, динамізм, толерантність, потреби, здібності, інтереси, соціальний досвід особистості, міра соціальної активності.

Успішна діяльність педагога, в роботі з дітьми, які мають вади розвитку залежить від особливостей готовності педагога до роботи з такими дітьми. Аналіз і узагальнення теоретичних положень, сформульованих у цілому ряді досліджень (Б.Г. Ананьєв, Р.Ж. Божбанова, К.М. Дурай-Новакова, М.І. Дьяченко, Л.А. Кандилович, Н.В. Кузьміна, Г.А. Кручиніна, В.А. Сластьонін), використання матеріалів спостережень, педагогічна практика дають підстави вважати, що професійна готовність педагога до навчання і виховання дітей, що мають вади розвитку, в загальноосвітній школі є багатомірним інтегральним станом його особистості, що включає в себе три базові компоненти: мотиваційно- ціннісний, інтелектуальний, емоційно-вольовий. Мотиваційно-ціннісний компонент підготовки педагога до роботи з дітьми, які мають вади розвитку, у свою змістовну сутність включає сукупність педагогічних цінностей, професійно значимих потреб і інтересів. Інтелектуальний компонент підготовки педагога орієнтований на знання та вміння педагога, які й становлять змістовну сутність цього компонента. Емоційно-вольовий компонент у свою змістовну сутність включає вміння управляти діями, з яких складається виконання професійних обов'язків, самоконтроль, почуття відповідальності за результати педагогічної діяльності.

Готовність до роботи з дітьми, що мають вади розвитку, включає вивчення педагогом державних і нормативних документів про загальну і спеціальну освіту в Україні, інструктивно-методичних документів, концепцій, програм, ознайомлення з теоретичними і практичними досягненнями педагогіки та психології в навчанні і вихованні дітей з особливостями